

TAP Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayacaq

Kəmərin bu ilin sonunadək işə düşəcəyi gözlənilir

1994-cü ildən neft-qaz sektorunda başladığı məqsədyönlü və genişmiqyaslı işlər Azərbaycanı Avropanın sabit və təhlükəsiz enerji təchizatçısına çevirib.

O cümlədən CQBK (Cənubi Qafqaz Boru Kəməri), TANAP (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) və TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) ölkələr arasında bağlantılar, iqtisadi integrasiya yaradan, dünyanın enerji xəritəsini yenidən tərtib edən sistem kimi formalaşmış. Bir zamanlar mif kimi görünən "Cənub qaz dəhlizi" bu il TAP-in çəkilişinin başa çatması ilə tam gerçəkləşəcək.

TAP "Cənub qaz dəhlizi"nin sonuncu seqmentidir. Layihənin ondan əvvəlki üç hissəsi artıq fəaliyyətdədir. Belə ki, "Şahdəniz-2"dən 2018-ci ilin ortalarında qaz nəql olunmağa başlayıb. CQBK-nın genişləndirilməsi tamamlanıb. 2018-ci ilin iyun ayında istifadəyə verilən TANAP 2019-cu ilin sonunda Avropa sərhədinə çatıb, bununla da qazı TAP-a ötürmək üçün tam hazır olub.

TAP-in çəkilişində də işlər sona çatmaq üzrədir. Burada işlərin 93 faizdən çoxu tamamlanıb. Xətt boyu düzülən borular qaynaqlanıb, xəndəyə endirilir və onların üstü torpaqla örtülərək ərazinin əvvəlki görkəmi bərpa olunur. Beləliklə, tikinti gedən yerlərdə hər gün yüzlərlə metr sahə təmizlənir.

"Cənub qaz dəhlizi" Məşvərət Şurasının bu il fevralın

sonunda Bakıda keçirilən VI toplantısında TAP-in icraçı direktoru Luca Schieppati bildirdi ki, kəmərin Yunanıstan, Albaniya və İtaliyadakı quru hissəsində boruların hamısı torpağa basdırılıb. Üç ölkədə boruların 99 faizi marşrut xətti boyunca düzülüb və qaynaqlanıb. Kəmərin marşrutu boyu inşaat işləri gedən sahələrin 99 faizində xəndəklər torpaqla örtülüb və əraziyə öz əvvəlki görkəmi verilib.

TAP-in ötürücülük qabiliyyəti ildə 10 milyard kubmetr olan ilkin layihəsi üçün nəzərdə tutulan yerüstü obyektlərində də işlər ağırdır gedir. Biri Yunanıstanın Kipoi, digəri Albaniyanın

Fier məntəqəsində olan iki kompressor stansiyasının inşası yekunlaşıb. Albaniyanın şərqi Bilisht regionunun yaxınlığında ölçmə stansiyasının tikintisi də tamamlanıb. İtaliyadakı təbii qazın qəbulu terminalının tikinti işlərinin 80 faizi artıq görüldü. Layihə çərçivəsində İtaliyanın "Saipem" şirkətinin borudüzən gəmisi ölkənin Sanfoka bölgəsində işlərə start verib.

Məlum olduğu kimi, TAP-in böyük bir hissəsi Adriatik dənizinin altından keçir. Kəmərin dəniz hissəsi Albaniya və İtaliya sahillərini bir-birinə birləşdirəcək və uzunluğu 105 kilometr olacaq. Albaniya sularında boruların dənizin di-

bində quraşdırılması artıq başa çatıb.

TAP-in icraçı direktorunun sözlərinə görə, ötən ilin noyabrında kəmərin Yunanıstan hissəsində sınaq məqsədilə qaz nəqlinə başlanılıb. Növbəti aylarda bu proses Albaniya və İtaliyada da həyata keçiriləcək. TAP vasitəsilə ticari məqsədlə qaz nəqlinin bu ilin oktyabr ayında, yəni xəttin İtaliyaya qədər olan hissəsinin tam istifadəyə verildiyi və sınaqdan keçirildiyi vaxtda gözlənilir.

Xatırladaq ki, TAP üç ölkənin ərazisində 878 kilometr məsafə qət edir. Onun 550 kilometr Yunanıstanın, 210 kilometr Albaniyanın

ərazisində, 105 kilometr Adriatik dənizinin altından keçir və sonuncu - bir neçə kilometrlik hissəsi İtaliya torpağında quru sahəyə çıxır. Burada kəməri "Snam Pete Gas" şirkətinin istismar etdiyi qaz nəqliyyatı şəbəkəsinə birləşdiriləcək.

"Snam" şirkətinin Beynəlxalq əlaqələr və biznesin inkişafı üzrə direktoru Alessandra Pasini Azərbaycanla əməkdaşlığı getdikcə daha da genişləndirmək fikrində olduğunu bildirdi. Belə ki, bərpa olunan qazların gələcəkdə "Cənub qaz dəhlizi" və TAP vasitəsilə nəqli nəzərdə tutulur. Buna görə də "Snam" TAP-ı "Snam Pete" şəbəkəsinə birləşdirən 55 kilometrlik bir interkonnektorun inşasını da planlaşdırır.

TAP həmçinin "Cənub qaz dəhlizi"ni Cənub-Şərqi Avropa və Balkanlarda planlaşdırılan Yunanıstan-Bolqarıstan interkonnektoru, İon-Adriatik qaz kəməri, eləcə də Rumıniya-Bolqarıstan, BRUA (Bolqarıstan-Rumıniya-Macarıstan-Avstriya) ilə əlaqələndirmək imkanına malik ola bilər. Beləliklə, bu kəməri Bolqarıstan, Xorvatiya, Monteneqro, Bosniya və Herseqovina və Avropanın bir sıra digər ölkələri üçün geniş perspektivlər açır və bölgəyə yeni təchizat mənbələri bəxş edir.

TAP strateji əhəmiyyət daşıyan bir layihədir. O, Avropanın karbohidrogenlərə olan tələbatını ödəməkdə və enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayacaq.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"